

A baktói parcellák, azaz hogy inkább kerített porták között bókászva pénteken délelőtt jobbra idősebb emberekkel találkoztam. „Húzták a sorsot”, azaz végezgették a soron lévő kerti munkákat. ki metszett, ki ásott, ki tényleg a sort húzta a zöldségnek, borsónak, reteknek.

— Meg a salátának, a spenót-nak, a sósának — vette számba vetésre készített magvait gaz- és fűszálát nem mutató telkén Kanyari Gézáné. — Ezeket kell földbe tenni. Konyhakert lesz itt idétől Minden talpalatnyi földjét megpróbáljuk kihasználni többszörösen is. Csak így éri meg mostantól. Lesz második, harmadvetés is.

— Hobbiból?
— Egy fenét. Kényszerből. Higgye el, vége a kiskerteknek többségének, legalábbis vége a pázsitos földművelésnek.

— Minek?
— Hát annak, hogy az udvart vessük be fűmaggal és fekdjük ki rá. A hétvégeken kevés ilyen szomszéd lesz. A kisemberek nem tudni járnak a kertjükbe. Mostantól meg pláne igyekeznek megteremlni a konyhára, a spájzra valót. Nem telik a drága piacra.

— És a megdrágult vetőmagokra, permetszerekre, műtrágyákra?

— Csak a legszükségesebbeket fogjuk ezentúl megvenni és az alcsóbbat fogjuk keresni.

— Tényleg azt keresik? — kérdezem a Zöldért Dorozsmai úti Kertész áruházban pénteken délelőtt a vezetőt, Szekeres Lászlót, miután vásárlóként „felleltároztam” áru kínálatukat.

— Azt keresnek, de az árak sajnos emelkednek.

— S választékat tudnak legalább biztosítani?

— A korábbi évekhez képest jól el vagyunk látva, s az árak szállítása is folyamatosabb. Legfeljebb egy-két napra fogy ki ez-az, de jön az utánpótlás.

— Kivéve például a réztartalmú permeterizálószereket. Abból csak a 116 forintos Miltox speciált látom, pedig nekem megtenné a hetven forint körüli Rézgálc is, bár az is túl drága a tavalyi 39 forintos árához képest.

„Vége a pázsitos földművelésnek”

Kevesebből — többet

Földben-e az élet? Mennyi érvényessége van manapság az ősi magyar állításnak, mondjuk egy városi ember számára? Mint értékeli vagy értékeli át az idő s a „gazda” a hobbikertek életfunkcióit? S aki igazából gazdálkodik két-háromszáz négyszögölén, húsz-harminc kilométerre panellakásától, annak vajon mit forgat most fejébe és vetésforgójába a gazdaságosságról, a befektetésről, a haszonról az idei kiskertszerezon?

Somogyi Károlyné felvétele

— Az országosan hiánycikk, Réztartalmú szereket aligha fog találni a környéken.

Permetezni vagy kaparni?

Jó kereskedő, ismeri a konkurencia kínálatát is. A Bartók téri vetőmagboltban még Miltox sem volt, Sándorfalván viszont csak az volt a rezesek közül, ami a Zöldért Kertész áruházában.

— Egyébként mintha kevesebb permetszer fogyna s ez nem feltétlenül rossz. Az emberek talán jobban számítgatják, megéri-e a permetszer, a műtrágya. És igazuk is van azoknak, akik a természeti szerekre és módszerekre próbálnak áttérni.

Beszélgetünk egy sort a biokertészetről, az egészségvédelemről. Arról például, hogy aki tél végi lemosópermeterizéshoz mindenáron vegyszereket keres, talán nem is ismeri a főtörzstisztításra alkalmas drótkéfért vagy a fakaparót; viszik a Neviként; s vinnék az Agrolit is, de az most éppen nincs.

— Várjuk, a napokban érkeznie kell — mondja a boltvezető. — Az egész országot behálózó kapcsolataink vannak, a szállítások folyamatosak. Fehérgyarmattól Debrecenig kooperálunk cégekkel, Miskolcra a múlt héten körülbelül egymillió forint értékű vegyszert hoztak. Az erősen megemelt árú (1800-ról 2700 forintra!) DK 4-es háti permeterizógépekből nekünk még sikerült „régión” szereznünk, s azon is adjuk el. És rendeltünk hozzájuk védőálcot is.

— Egyéb gépek, szerszámok választéka?

— Van minden, ami alapvetően kell, kisgépet például 23 félet tudunk most ajánlani. Pedig januárban és februárban körülbelül 50 százalékkal nagyobb volt a forgalmunk, mint más években. Növekszik a kereslet, de győzzük a kielégítést.

Fenséges és pórias árakon

Sőt, mint tapasztaltam, igyekeznek a vevők kedvébe járni. Abban, hogy a műtrágyákból az idén már jóval többet adtak el, mint tavaly bizonyítást nyert, hogy a biztonyságot szerepe van annak is, hogy 10 kilós, könnyen mozgatható és beosztható csomagolásban áll az udvaron a kálisó (53 helyett sajnos már 62 forintért), az ammónium-nitrát, a szuperfoszfát, a kombinált, összetett műtrágya. Vetőmagból, gumóból is van szinte mindenféle. Sárgarépa-magból öt-fajta is sorakozik a polcon, s a dughagyma mellett ott van tasakszámra a vörös-, a póré-, a gyöngy-, a metélőhagyma-mag is. A salátamagok választékánál talán már csak a paprikáé nagyobb — bár engem kissé elriasztott, amikor a HeFF-1. „felségjelű”, 290 forintos „fenséges árát” megláttam. Hozzá képest igazán „pórias”, azaz elérhető árúnak számít a 25 dekás bolyi tarka szárazbab 26.10-ért, a fehér bokorbab 34.40-ért. A karósbabért, 66-ért már nem kapadozok, s a tizenöt-huszonhét forint közötti virágmagos tasakokból se sokfélével teszek a kosaramba. A

csodaszép gladióluszagmáknak viszont nem lehet ellenállni, itt 40 forintért vehetem, a Belvárosban a nagyáruházban ugyanazt 43-ért. Igaz, ott a zöldségfélék magvai olcsóbbak valamivel. A Pázsit fűkeverék viszont mindenfelé drága. Szedtől Kistelekig 230 forint körüli áron (plusz-mínusz 4-5 forint) adnak belőle egy kilót.

Középkorú házaspár vitatkozik rajta mellettem a kisteleki boltban; vegyék, ne vegyék. Az asszony dönt:

— Ennyiért nem lesz fű, vetünk a kisház elé is borsót — s határozott mozdulattal leemel egy csomag Rajnai törpe fajtát a 22 forintért. „Leltároz” a kosárban. — Már csak dughagyma kell, de 45-ért nem veszek, majd ad a szomszéd-asszony.

„Telekocsi”

Mert ebben a dráguló világban a kertszomszédok egyre jobban összefognak. Erről győzködnek a szombat délelőtti

viharos szél cibálta telkeken a dorozsmai, a szatymazi, a sándorfalvi határban is, akikkel csak beszédebe eslegedek.

— Vetőmaggal, palántával, géppel, szerszámmal, ezzel-azzal segítjük ki egymást. Csere-bere. Meg tapasztalatátadás — hallom Jobb Istvánétól. — Megbeszéljük mindig, mit érdemes ebbe a homokba vetni és mit nem, meg hogy mi hogyan kezelve hoz több termést.

— Egyre több az új kertész könyv, de drágák. Mi itt a dűlőben páran megbeszéltük ki mit vesz meg és körbeadjuk. Sőt, akkora az összetartás, hogy éppen arról beszélünk, bevezetjük a telekocsi módszert — mondja Szepes Imre.

— Mit?

— Azt, hogy összefogva járunk ki a hétvégeken, nem mindig mindenki a saját kocsijával, spórolni kell a benzinpenzt, mostmár nagyon drága.

Hát, éppen ez az. Drágább permetszerek, műtrágyák, vetőmagok.

Képződhet-e egyáltalán haszon a kiskerteken? Megfaggattam róla „gazdátársaimat”. Abban még a konkrét számítások előtt egyetértettünk, hogy a jó levegő, a mozgás, a kiskerti házban együtt lévő család, a jó szomszédok már maga haszon ebben a zaklatott világban. Ami pedig a gazdanaplók egyenlegét illeti: sokan bizonygatták, lehet nyereséges a kertészkedés kellő beosztással, sok munkával, leleménnyel.

— Mert mi példának okáért nem visszük piacra se, átvevőhöz se a termő gyümölcsöt, zöldségféléket. Családon, kertes ismeretségi körön belül értékesítjük vagy csereberéljük, így nincs rajta kereskedelmi veszteségünk és nem gazdagszik senki rajtunk — teszi hozzá a „számítámpéldához” az ásvóhalmi tanyán gazdálkodó tanyárnő.

Meggyőzték. A márciusi szélben, a vasárnap reggeli mínusz 2-4 fokban is a kertjeikben tevékenykedők azt bizonyították: földben az élet. Többféle értelemben is...

Szabó Magdolna

Zsolnay-módszer, balett-tagozat Petőfitelepen

„Jöjjön el két év múlva!”

Jó két esztendővel ezelőtt történt, hogy kollégám a Petőfitelepi Gera Sándor Általános Iskolában kicsi elsőök órájára látogatott el. A látogatás apropóját az órávezetés módszere, a Zsolnay-féle eljárás adta. A tét „mündössze” annyi volt, vajon hogyan funkcionál ez a sokat dicsért s legalább annyit kárhoztatott módszer az élet természetes közegében. „Átlagos” gyerekegyüttessel, „átlagos” avagy annál rosszabb helyzetben lévő iskolában. Két éve úgy tűnt, funkcionál. „De mi lesz a gyengébb képességű gyerekekkel, bírják-e majd a tempót s a különleges megterheléseket?” — vonta föl szemöldökét kollégám. „Jöjjön el két év múlva, s nézze meg!” — mosolyodott el akkor Haász Józsefné az iskola igazgatónője. A két év eltelt.

Az iskolában nem felejtették el az újrálátogatás ígéretét. Bár nem csak az időközben „nagy” harmadikosokká cseperedett gyerekek okán invitáltak viszont bennünket.

A Gera Sándor iskola vörös téglás épületében valójában nem tesznek mást, mint megpróbálnak szembeszállni a hely predesztináló adottságai, a peremhelyzet s a települési kényszerűségeivel. Petőfitelep, mint két éve, most is előregedőben van. Tavaly mintegy hatvan nyolcadikos ballagott el, jó ha húsz kis elsős érkezett a távozó nagyobbak helyett. Az elsorvasztás veszélye egyértelmű. Az iskola gyermekei közül cirka öt százalék vesz részt valamilyen rendszeres, nem az iskola szervezte kulturális vagy sportkurzuson. Lépni kellett,

valami újjal, váratlanul s csábítóval kirukkolni.

Nos ez történt meg, hiszen az iskolában szeptembertől minisztériumi pályázat segítségével alapfokú táncoktatást terveznek beindítani. Az igazgatónő törekvéseit, mint mondja, támogatja a művelődési osztály s a színház is, mely utóbbinak netalán utánpótlással is szolgálhatna későbbiekben a tagozat. A táncoktatás délelőtti, szigorúan órarendbe illesztett metodikus-sába a néptánc, a társastánc s a történelmi tánc éppúgy beletartozna, mint a balett. Ugyanakkor az új tagozat elkövetkeztétlen „kísérő” tantárgyak nélkül. A gyerekek a tánc mellett franciát, szolfést és hangszeres zenét is tanulnának.

„Művészetértő, érzékeny

Nagy László felvételei

gyerekeket szeretnénk nevelni” — mondja Haász Józsefné. — „A lány, lány legyen, könnyed, bájos és finom; a fiú határozott, udvarias s férfias.” S ami a lényeg: a meghívás nemcsak a telep gyerekei felé szól. Örömmel várnak az iskolába a telep túloldaláról érkező városi gyerekeket is.

*

Szeged több iskolájában alkalmazzák jelenleg is a kommunikatív szituációk megoldására különösen nagy hangsúlyt fektető Zsolnay-módszert. Csikósné Monostori Erzsébet harmadik éve vezeti így kis osztályát, nála kellene szemrevételezni a gyengébb

képességű, a programba félúton bekapcsolódó gyerekek helyzetét. Mint egykori szakmabéli jól tudom, a gyorsan elröppenő 45 perc mindenre nem alkalmas. Fontos azonban, hogy a két éve útra induló tucatnyi gyermek közül egy sem maradt le, nem volt bukás. Pedig a kis szöske vasárnaponként téglát rak, hogy zsebpénze legyen.

Lendületes, az egész osztályt egyszerre munkába kapcsoló, szakszóval frontális bevezetés alatt, láthatóan három csoport különült el egymástól: jók, közepesek, gyengébbek. Az utóbbiak között van háromszor bukott, elvileg a hatodik osztályba érdemes fiúgyermek; erdélyi román iskolából jött, nagy barna

szemű fiúcska, s folyvást mosolygó cigánylurkó, kinek jó ideig minden szófajta határozatlan számnév. A mosolyogni való tévedéssorozat azonban nem kedvetleníti el. Javít, igyekszik. Tanítónőjük úgy mondja majd az óra után, hogy ez a módszer mindenekelőtt a gyerekek kudarcélményét igyekszik kiküszöbölni. „Tévedni lehet, csak javítsd ki!” — hangzik majd el az órán.

Haász Józsefné igazgatónő mesélte, hogy valaki azt javasolta, mérjék le a Zsolnay-módszerrel s a hagyományos módon tanuló gyerekek tudásszintjét első osztályban karácsony táján. Ő ellenkezett. Ezek a gyerekek nem többet, hanem mást tudnak. Tudják, hogyan iratkozzanak be a könyvtárba, hogyan fogalmazzanak meg farsangi hírt, avagy személyre szóló meghívót, tudják, mi az hogy főszerkesztő, predikatív szerkezet, de írni s olvasni nem hamarabb tanulnak meg.

Dal.

